

6. Озеран А. Звіт керівництва та інша нефінансова інформація: структура і зміст. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2018. № 4. С. 15-28.

НАКЛАДНІ ВИТРАТИ: ПРОБЛЕМИ РОЗПОДІЛУ

РИЖИКОВА Н.І., Д.Е.Н., ДОЦЕНТ,

КОВАЛЬОВА Т.М., СТУДЕНТКА

***ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА***

Витрати – це невід’ємна стаття в управлінні всім підприємством, оскільки вони є одними з основних елементів формування фінансового результату підприємства. Для досягнення позитивного фінансового результату, витрати повинні формуватися економічним шляхом, тобто бути оптимальними і відповідати заданому рівню доходів. Витрати – це зменшення активів, або збільшення зобов’язань, що призводить до зменшення власного капіталу підприємства (за винятком зменшення капіталу внаслідок його вилучення або розподілу власниками) [1]. В управлінському обліку витрати поділяють на основні та накладні. Основні витрати безпосередньо пов’язані з процесом виробництва. Основні витрати поділяють на три групи: прямі матеріальні витрати, прямі витрати на оплату праці, інші прямі витрати. Накладні витрати – це витрати на продукцію, які не можуть бути віднесені до певного об’єкта обліку витрат економічно доцільним методом. Вони поділяються на: загальновиробничі та загальногосподарські [2, с. 28]. У зв’язку з цим, накладними витратами вважаються витрати, не пов’язані з технологічним процесом виробництва продукту. Прикладом цих витрат є допоміжні матеріали, заробітна плата обслуговуючого персоналу, витрати на утримання і ремонт будівель, приміщень, устаткування, амортизація і страхування основних засобів, орендна плата, оплата комунальних послуг тощо. Отже, згідно до бухгалтерського обліку накладні витрати включають в себе: загальновиробничі витрати (рах. 91), адміністративні витрати (рах. 92) та витрати на збут (рах. 93).

Накладні витрати не можна точно розподілити між конкретною продукцією, так як вони поширюється на всю виробничу продукцію. Тому, їх пов’язують з конкретною продукцією наближено, розподіляючи всю суму накладних витрат за період між продукцією на

основі прийнятої баз (пропорційно до заробітної плати основних робітників, суми прямих витрат, трудомісткості, завантаження обладнання тощо) [3, с. 145]. Визначення способу розподілу накладних витрат на основі бази розподілу перш за все здійснюється для вірного способу управління витратами на підприємстві керівниками. Згідно з національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 16 «Витрати», то з загальної суми накладних витрат, тільки частина загальновиробничих витрат включається до виробничої собівартості виготовленої продукції, а всі інші накладні витрати списуються на фінансові результати [1].

Дійсно, якщо застосовувати підхід, запропонований у П(С)БО 16 і розподіляти тільки загальновиробничі витрати, то собівартість виробів є досить прийнятною і ніби то підприємство працює нормально, однак коли всі інші витрати, які не були включені до виробничої собівартості, списуються на фінансові результати, то, дуже часто, результат може бути негативний. Виникає парадокс – результат від основної діяльності позитивний, а загальний результат діяльності підприємства негативний. Отже, можна зробити висновок, що чисто «бухгалтерській підхід» до управління накладними витратами не дозволяє детально проаналізувати за рахунок регулювання яких саме витрат можна покращити ситуацію на підприємстві [4, с. 168].

Тому, слід застосовувати розподіл, який включав би в себе не тільки розподіл загальновиробничих витрат, але й всіх інших складових накладних витрат.

Існують різні бази розподілу накладних витрат, до них відносять: метод розподілу виробничих накладних витрат пропорційно основній зарплаті виробничих робітників, метод розподілу виробничих накладних витрат пропорційно до кількості виготовленої продукції, метод розподілу виробничих накладних витрат пропорційно прямим матеріальним витратам, метод розподілу виробничих накладних витрат пропорційно часу обробки виробів на основі середніх витрат на одну машиноgodину. Але жоден з них не можливо використовувати на всіх підприємствах, оскільки підприємства різняться між собою за галуззю своєї діяльності, а також за різним процесом здійснення тієї чи іншої діяльності [5, с. 211-213]. А в залежності від різного роду діяльності виділяють і застосовують різні бази розподілу, що їй буде відповідати.

Література.

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»,

затверджено наказ Міністерства фінансів України від 29.11.1999 р. №290.
URL: [https:// www.zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00](https://www.zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00).

2. Рижикова Н.І., Накісько О.В. Управління витратами : навчальний посібник. Харків : ХНТУСГ, 2016. 198 с.

3. Бутинець Ф.Ф., Давидюк Т.В., Малюга Н.М., Чижевська Л.В. Бухгалтерський управлінський облік : підручник для студентів спеціальності 7.050106 «Облік і аудит» вищих навчальних закладів. Житомир : ПП «Рута», 2002. 480 с.

4. Нестеренко Ю.В. Проблема розподілу накладних витрат. *Управління розвитком*. 2010. № 14 (90).

5. Іванюта О.В. Сутні010 сть накладних витрат: облікові аспекти *Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки*. 2012. Вип. 3 (24). С. 206–214.

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНИЙ БАЗИС УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

***ВАСИЛИШИН С.І., КАНД. ЕКОН. НАУК, ДОЦЕНТ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМ. В.В. ДОКУЧАЄВА***

Останнім часом економічна безпека все частіше стає об'єктом наукових досліджень вітчизняних і зарубіжних економістів, оскільки є індикатором рівня захищеності підприємства, галузі чи економіки країни в цілому від ризиків та загроз, які особливо загострюються в період економічних криз. Посаднання стратегічного і тактичного компонентів управління ризиками неможливе без належного рівня обліково-аналітичного забезпечення як на рівні всього підприємства, так і його структурних підрозділів.

Нині у наукових джерелах немає єдиної думки щодо дефініції ризиків як явища деструктивного впливу на економічну безпеку аграрних підприємств. Вважаємо, що з економічного погляду під ризиками слід розуміти набір загроз невизначеності, волатильності та нестабільності параметрів виробничих, технологічних і фінансово-результативних напрямів діяльності підприємств, що можуть суттєво знижувати рівень економічної безпеки і які вимагають обов'язкового розкриття кризь призму об'єктів обліково-аналітичного забезпечення управлінських процесів.